

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 16. Mittere canibus. Attende, quod melior est canis vinus leone mortuo,
& quòd de renebris Deus lucem educit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

tenebrati, quando aduertit, se tam mordaci verbo, foras canes, proculcari. Sic est, ita sic est, asserit Spiritus S. scito tamen quod, *Spes est in tenebris.* Illa ipsa tenebræ. fiducia illi præstant materiam, & viam stenuit petitiõni: atque illo ex improprio nimirum canis appellatiõnem: spem arripit, sibi deberi panis micas, misericordiam fieri, nec illi denegari posse, quod ipsis canibus nullus negat; qui eo ipso quo canes sunt, & sub mensa dominorum suorum delitebant ius habent ad micas decedentes: *Spes est in tenebris.* Mitare vetera Dei mirabilia renouata.

43
2. Cor. c. 13
& Gen. 1. 2

Hoc autem vnum inter cætera excellere censebat D. Paulus, quod in mundi principio legimus factum, quando *Deus dixit de tenebris lucem splendescere.* Creauit terram: *Et tenebra erant super faciem abyssi,* vt in ea ne minima lucis scintilla videretur. Vnde igitur claram educet lucem quæ recreet omnia? de ipsis cimmeriis tenebris quæ terram nigro obscureque peplo contegant; *Dixit de tenebris lucem splendescere.* Ita ut, dum Deus terram densis ac palpabilibus regit tenebris, noluerit tamen illam sic remanere tenebris immerfam, sed dare materiam ex qua lucem educeret, ad vniuersæ terræ latitiam ac exaltationem. O Terra sancta, Chananaea fidelis, quam clare video, quod ipse te Deus spissis obscurisque tenebris inuoluat, opprobriis, conuitiis iniuriis, nec tibi unico vel verbo respondet nec tuas admittit preces; non mouetur lachrimis, nec singultus exaudit, nec pro te rogantes, mediisque suscipit, in faciem tibi exprobrat, foras canes, quid cani cum pane filiorum, fustes canibus conueniunt: nec minima quidem fiducia tua tibi superest scintilla lucis; ingemisce cum

Iob. 19. 8
Thi. c. 3. 2

propheta Iob, *in calle meo tenebras posuit,* & cum illa quam Hieremias inducit plorantem, queribundam. *Me minuit, & adduxit in tenebras.* Sic se habet veritas, attamen sapienter locutus est, qui dixit, *Spes est in tenebris.* Ipsa tenebræ, calumnia, repulsæ, iniuriæ obiecta mihi sunt fiducia, de his enim educo, ad minus ius ac titulum meæ præteritioni; *Etiã Domine, nam cæcælli edunt de meis* &c. Hoc quod ais, Domine, concedo fateor sic esse, sed ex hoc ipso sic assumo argumentum; cum enim sim canis, ne mihi negaueris, quod canibus indulgetur micas de mensa decedentes. *Vidi mulieris constantiam* (nomen D. Chryl.) *Non aduersatur, non retrocedit ob verbi contumeliam, sed audito canis nomine, boni consulti, & fateor se catellam* &c.

D. Chry.
Ha. 38.
44. in
Gen. 10. 1

Hinc discet id quod toties diximus, & ad rem nostram tractat D. Chrysof. quod Christus intenderit, dum mulierem hanc tor excipit calumnias, tanta mordet verborum asperitate. Erat hic diuinus negotiator, quærens preciosas fidei margaritas aliarumque virtutum monilia: vt illa vero inueniret circumbar provincias, de vna ad aliam migrabat ciuitatem. Accedens autem ad has vrbes steriles Tyri & Sidonis, explorat in huius mulieris pectoris vena, fodinam margaritarum summi valoris, autum purum charitatis, argentum purgatum deuotionis: necessarium est, fortiori verberare ac reptitis ictibus percutere, pectus hoc totis viribus excuare, vt talis extrahatur in lucem margarita ad eius laudem & æstimationem: *Deus, qui nauis abscondita cordium* (inquit D. Chrysof.) *non respondet mulieri, volens oculum eius thesaurum omnibus manifestum facere: sciebat enim reconditam margaritam, quam latere nos noluit* &c. Hic ille modus, quem Deus cum electis suis obseruat, vt virtutum thesauros eliciat quos animo suo latentes non manifestant.

ibidem tit.
lat.

D. Chry.
Ho. 22. in
Imperfa
Tom. 2.

Hoc iterum declarat per Isaiam prophetam sub vineæ sibi dilectæ similitudine. Supponit primo; quod huius vineæ vigilem adeo habeat curam, vt numquam ab ea suos diuerat oculos, die, noctu, mane, vespere. Ac hoc eo modo, licet totum moderetur orbem, quasi eius supremus Dominus, tamen quidquid habet solitudinis, quidquid curæ, totum recelligit, & quasi constat in vnam, quam gerit de vinea sua solitudinem: *Vinea mori* Isa. 27. 2. *cantabit ei, ego Dominus, qui seruo eam, repente propinabo ei, ne forte visuetur contra eam, nolite ac dno seruo eam.* O quis notis exponet, quam sit Dominus proiusti anima sollicitus, quam apertos super eam defigat oculos; vt vtro hoc intelligamus toties illud repetit; *Seruo eam.* Licet autem illam tantopere diligam (ait Dominus) *Repente propinabo ei:* quid ei propinat: labores, medicas amarasque potiones. Et forte significat, id quod agis cum vinea sua sedulus agricola, qui illam putat, & superfluos stolones, seu palmites relinquit luxuriantes, talem reddit, vt qui eam videt, vinea agriculturæ ignarus credat, vititoris, eam esse mentem, vt omnino vineam disperdat, & radicibus euellat. Has amaras potiones, ac haustus inspidos propinabo (dicit Dominus) vineæ meæ, vt remis iniciam angustias, & dum remedium prætolabitur, accurtam illi, sed laborio

44

Di
me
cip
Ce
&
Ch
or
Ha
im
sup
M
Ma

Ho
im
sup
Ma

refecatione, cunctos eius amputabo pampinos luxuriantes. *Repente propinabo ei.* Quid hoc Domine, an ficti dilectam excipis vineam? an illi indignaris? an eam dedignaris? Nequaquam, ait Dominus: *Indignatio non est mihi. Quis dabit me veprem & spinam?* Eam tanta tractate ruditate ac feritate, non est indignantis, non est dedignantis, nec enim illam aspernor, illi nec succenseo: à natura mea hoc prorsus est alienum: ex me etenim spina non sum, quibus pungere, lædere ac mordere est naturale. Quæ igitur tua Domine intentio, quæ mens? Hoc idem intendo, quod vinea fructiferæ cultor opeccatus cuius radix magna viget virtute & succo fortiori: hanc enim refecit, & amputat illos superfluos, vinearum sarmenta, quo credit ignarus, vinea n. disperdendam, illa verò producit pampinos pulcherrimos, palmites virides, frugiferos, quibus & pascor. & recreor: *Faciet pacem mihi, pacem faciet mihi.* En quæ phrasia loquendi. Cog. osce modo, quæ mea sit in hoc voluntas: vt me scilicet recreet, vt validos producat pampinos, quibus me vinculo pacis sibi copulet arctissimè: & tantò strictius eius mihi spes colligetur, quanto longius à me repulsa esse videbatur, vt dicat modo. *Etiam Domine: nam & castellidunt &c.*

45 Hinc educit D. Chrylost. differentie rationem quâ Christus excepit mulierem & quâ Centurionem. Iacebat Centurio seruus in domo modo ex paralyticis, ad Christum confugit, ei suam exponit necessitatem: *Domine, puer meus iacet in Centurio, domo paralyticus, & male torquetur.* Illico respondet illi Dominus placido vultu, voce benigna, totus beneficis: *Ego veniam & curabo eum.* Et loquendo, & faciendo aggressus est iter: *Ho. 22. in Es. Iesus ibat.* Huic mulieri filia decumbit male imperfectè, à dæmone cruciata, confugit ad Christum cui suam exponit necessitatem, supplicat: *Domine filia mea male à dæmone vexatur.* Et nedum ad eius non graditur ædes, sed continuo discedit: & festino gradu viam carpit oppositam, quasi ab ea fugiens. Vt dicit D. Marcus; & nec ei vnico responderet verbo; si verò illi loquatur, hoc est, vt eam quasi canem abhorrens repellat, quæ, quæso te, contrarietas hæc? Si, mulier Gentilis, Gentilis est & Centurio. Si fuerit idololatra, pariter fuit & ille. Mulier si non ex ouibus Israël, nec ille. Tam de hoc fusiùs egimus. Verum enim vero de hoc audiamus D. Chrylost. *imperfectè.* Supponit Christum electorum suorum honorem promouere, mundo eorum merita, virtutes heroicæ donorum quæ patefacere prærogatiuas; *Hieron. Bapt. de Lanuza, Tom. 1.*

& quia ad hoc multum referunt, & requiruntur media contraria, idcirco illis vitur. Videbat in corde Centurionis eminentissimam fidem, sed latentem; si autem cum beneficiis suis afficeret, quod fidem illam manifestaret: & videndo quòd Christus eum tanto dignaretur honore, ipse domum eius properè accedens, coram tota populi concione hanc veridicam, & sublimem emitteret professionem: *Domine, non sum dignus &c. Sed tantum dic verbo,* tanta fide vt eam Christus audiens, admiraretur: *Videns Iesus miratus est.* Ad hoc igitur tanto eum fauore dignatus est.

Porto in hac muliere, aliam agnouit fidem, quæ illi non cedat, absconditam & sub nomine, statim, conditione Chananzæ delitescens, cognoscit autem illam dicitur, iniuriis, & asperâ repulsa propalanda: verbum autem mordax ac ignominiosum illi fore, vt amputatio palmity in vineis Engaddi, quæ per illam ballatum exhalant odoriferum, & fragrantiam spirant suauitatis: quis hic odor, quæ fragrantia tanta suauitatis? Fides adeo viua, humilis adeo confessio, suuipius, ac Christi diuinitatis tam distincta, tam sublimis, tam vera cognitio, vt eam Christus stupere videatur: *Eudem e. us ob. suspesit* (inquit D. Chrylostom.) In eum igitur finem pro more suo Christus eam excepit seuerius.

Attende (inquit idem Doctor.) Quòd motu proprio ad ædes tendat Abraham, sub trium habitu peregrinorum, qui tres personas diuinas referebant: vt orbis cernat vniuersus pectus illud Abrahamæ charitatis igne, velut formæ inflammatum, qui locum non cederet ardentissimis solis meridiani radiis, ne sibi noceret. Post hoc autem illico progrediens Sodomam moras necit, & ædes Lot subire paululum detrectat vt in eo eodem quoque patèbat charitas tam feruens, vci vim inferat, quatenus ædes suas honoraret peregrinus: *Oppido compulsi illi, vt dis. Gen. 19. 3.* *uertens ad eum. Sic ad Abraham ibat* (testatur D. Chrylostom.) *Vt nos eius summam charitatem percipimus, & ad Lot ingredi volebat, vt inaudita eius hospitalitas non lateret.* Hoc idem hic quoque percipere: *Abseiterum offerendo, Centurionis, hic prorogando, & quasi renuendo, mulieru fidem cunctis aperuit.*

Illi sunt, oportet, hi duo venti contrarij, quibus diuinus ille sponus horti sui flores impugnat; Aquilo, qui niue geluque constringat, & Austro, qui calore foueat & adferat vberitatem: *To. 1. fol. Surge Aquilo, & veni Austro &c.* Pondèrat Brixian, optimè versatus in lingua Hebraica, quòd *Horah,*

Job 36.
22.

in illa sententia Elii amici Iob, in qua loquitur de Deo: *Nullus ei similis in legislatoribus, sic quoddam verbum, quod significet, arcum tendere, unde sic legi potest: Non est ei similis in iaculatoribus.* Nullus iaculator tam dextra manu spiculum ejaculatur: eo enim modo, & ratione qua vult, iaculum librat: quosdam sagittis ferit leuiores, donis, beneficiis, gratis ad pedes suos sibi prosternit, & eorum cordis intima producit in lucem; alios vero sagittis venenatis, doloribus, tribulationibus, & opprobriis transfodit inopinato corruentes. Præterdit autem illorum heroicæ declarare virtutes, & electorum patefacere prærogatiuas. Hoc verò tanta agit sinceritate, vt sæpius pro eo quòd hi maiori honore digni haberentur, & eorum coram mundo virtus agnita coleretur, ille è contra talia facit, quæ in eorum detrimentum, & ignominiam quasi notam declinare videantur, vt in simili occasione notat D. Ambrosius.

Quis Christum non arguat crudelitatis, qui modum attendit, quo hanc mulierem excipit, & verba duriora, quibus illam quasi repellit à se nanscabundus? Ille qui nihil præter misericordiam resonabat, qui nihil aliud inculcabat, quam proximi sui necessitati esse subueniendum. Ille, qui motu proprio quarit quibus benefaciat, qui in se figura exprimit benignissimi pistoris, qui ad vnius ouis inquisitionem, montes oberrat, pericula non timet, inuentam autem propriis batiulat humeris, quis dicat, quod ipse ne vno quidem verbo mulierem hanc affi- tam solari dignetur, sed insuper afflictam crudius affigit, nouis improperiis, aliis iniuriis animum eius exulceret, vt cum Davide conuerti posse videatur: *Super dolorem viderunt meorum addiderunt?* Ne mireris, transeant hæc omnia, modò mulieris huius pectoris patefiat fortitudo, & quantum opinor, vult eam aspero sermone vellicari, vt cuncti conspiciant quanta sit mulieris huius eminentia virtutis, & tali in Ecclesia sua honorè celebretur, vt per omne sæculum, eius fides vix decantetur, ceterique iusti virtutem eius, & in oratione constantiam admirentur. O ter maxime Deus, quàm congruè illi liceat dicere, cui tua nota est conditio & agendi consilium: *Nimis honorificati sunt amici tui Deus.* Habes modò

Ps. 138. 17. D. Chrysostomus. *apertam rationem (inquit D. Chrysostomus) cur mulierem hanc tot agitarii tempestatibus: Vt illam ipsam in toto orbe nobilem faciat, asperius illam conuenit, sciebatur enim fortunandam mulieris.*

§. 17. Etiam Domine. *Christus amat & cruciat, vt Ioseph, si vero nos tribulationem volumarie suscipimus, vt mulier hæc, erit nobis vtilissima.*

Aliam nobis & proficuum prælegit hæc prudens negotiatrice lectio, quæ nos instruit, quo sint animo recipiendæ tribulationes, quibus nos Dominus visitat, vt illas voluntarias faciamus, illas extentis manibus suscipiamus, & patienter perferamus. Hoc tibi persuade, (persuadet D. Gregor.) Deum nulli permittere tribulationes, ea mente quæ illi optet malum, nequaquam, quinimo illis immittit quos habet sibi chariores. Hoc ipsum protestatur Salomon: *Quem diligit Dominus, corripit, & quasi pater in filio complacet sibi:* Et iterum: *Ego quos amo, arguo & castigo.* Reuoca ad memoriam (ait D. Gregor.) celebrem illum Ioseph, quàm saue debacchatus est in fratres suos, modò illos, vt iudiciatores regni accusans, modò vt præ Jones redarguens, & quos ita liuido ore mordebat sæpius ac acerbis, fratres eius erant: *Quasi ad alienos durius loquebatur.* An forte odio germanos fratres inlectabatur? An vt illis malum optaret, torpescit angustis? Eras, si hoc crederis: quinimo eius præ nimio erga fratres suos amore viscera liquecebant, quibus & conuiuium iustit præparari quibuslibet cupidis instructum: tantumque illis desiderabat bonum, vt præ amore lacrymas nequiverit continere, dum eos videt inexpectata forte miserandos, vt utem illis dissimularet, opus fuit in fratrem secederet eadem deterius, oculos abluturus, ne sentem annotarent. Quàm pari gressu procedunt amor & cruciatus! *O Tormentum misericordiam* (exclamat D. Gregor.) *Amat & cruciat.* Amat & ob hoc cruciat, vt enormis illius sui peccati recorderentur, quod in eum admiserant, dum eum morti dare & perdere cogitabant, deicientes in cisternam, & tandem vt mancipium viginti argenteis distrahentes, peruelles fratricidæ.

O bone Deus: quis sinceriori diligit affectu animas, quam tu? *Qui amat animas.* Dixit Sap. 11. Spiritus S. Quis plura pro illis fecit, quam tu? Hæc paucis verbis expendit D. August. *Perieram, abieram in peccatis, venundatus eram, vt L. Soliloquisti pro me, vt redimeres me, & tantum me distulisti, vt sanguinem tuum in pretium daretis pro me.*